

FREDERICIAKOMMUNE

Byrådet

Folketinget
Fr. Margrethe Vestager
Folketingets Uddannelsesudvalg
Christiansborg
1240 København K

Uddannelsesudvalget
UDU alm. del - Bilag 289
Offentligt

21.03.2007
Sags-ID: 07/13448-1
Sagsbehandler:
KM/as

AFVISNING AF DISPENSATION TIL DEN INTERNATIONALE LINJE I FREDERICIA

Det er med stor undren, at vi må konstatere, at undervisningsminister Bertel Haarder har afvist at give dispensation til den internationale linje, på Købmagergades Skole i Fredericia. Begrundelsen er ifølge ministeren, at den nuværende folkeskolelov ikke tillader, at der, som det er tilfældet på skolen her i Fredericia, undervises på et fremmedsprog i op til 40 procent af lektionerne - inklusiv undervisningen i faget engelsk. Vi beklager meget denne beslutning, da vi finder Købmagergades Skoles forsøg med udvidet undervisning på engelsk særdeles væsentlig i forhold til globaliseringen og i forhold til at ruste børn og unge til at begå sig i et internationalt samfund.

Gavner børnene

Erfaringerne fra fem år med den internationale linje på Købmagergades Skole viser, at der både hos elever, forældre og lærere, er begejstring for den engelsksprogede undervisning. En evaluering af undervisningen i den internationale linje på Købmagergades Skole viser blandt andet, at kombinationen af flere forskellige lærings- og skolesyn er noget både elever og skole har gavn af.

Vi vil gerne understrege, at ingen børn bliver tvunget til at følge den engelsksprogede undervisning i blandt andet fagene matematik og naturfag, det er tværtimod helt frivilligt. Men de gode erfaringer gør linjen populær og eftertragtet. Vi betragter Købmagergades Skoles internationale linje som et spændende laboratorium, hvor der kan høstes en mængde erfaringer i at undervise børn i et internationalt hovedsprog.

Derfor mener vi, at det er vigtigt at bevare den internationale linje. Den vil på landsplan give mange muligheder for at hente værdifulde erfaringer i forhold til elevernes faglighed og globale udsyn til brug på andre skoler, der må forventes at skulle forholde sig til den internationale dimension i undervisningen i årene fremover.

Forstår bekymring

Vi forstår, at der politisk er bekymring for en åbning i folkeskoleloven i forhold til at tillade skoler at undervise på fremmedsprog. Denne bekymring er der imidlertid ingen grund til at have, da dette kan styres ved en mindre ændring af forsøgsparagraffen i folkeskoleloven. En ændring, der vil gøre det muligt for Undervisningsministeriet at styre området både administrativt og indholdsmæssigt.

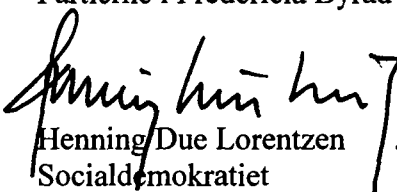
Alle partier i Fredericia Byråd opfordrer derfor indtrængende til, at alle muligheder for at give den succesfulde og efterspurgte internationale linje på Købmagergades Skole dispensation, så den kombinerede dansk/engelsksprogede undervisning kan fortsætte. Vi foreslår derfor følgende ændring af forsøgsparagraffen i folkeskoleloven:

"For at styrke internationalisering og globalisering i folkeskolen, åbnes der op for forsøg med udvidet brug af internationale hovedsprog, det vil sige inden for engelsk, tysk og fransk.

Der vil inden for disse hovedsprog være mulighed for dispensation til at ansætte lærere i folkeskolen med international baggrund og undervisningskompetence inden for naturfaglige og kreative/musiske fagområder.

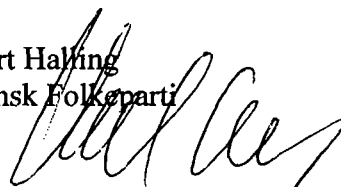
Dispensationen gives for tre år for et begrænset antal modelkommuner (5 -10 kommuner). Skolerne, der indgår i forsøget, underlægges en grundig evaluering, inden der tages stilling til den videre udvikling."

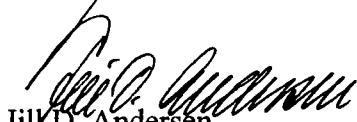
Med venlig hilsen
Partierne i Fredericia Byråd

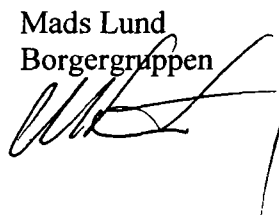

Henning Due Lorentzen
Socialdemokratiet

Peder Hvejsel
Venstre

Jane Findahl
Socialistisk Folkeparti

Kurt Haling
Dansk Folkeparti

Jill D. Andersen
Det Konservative Folkeparti

Mads Lund
Borgergruppen

Evalueringsrapport

Den Internationale linie
Købmagergades skole
7000 Fredericia

"Hvis det rigtige tilbud er der,
vil man gerne køre efter det...."

(Citat fra en tidligere elev)

Indhold

Forord	2
Indledning	3
1.1 Formål med evalueringen	3
1.2 Evalueringsdesign	4
1.3 Kildemateriale i forbindelse med evalueringen	4
1. Fredericiamodelen – "den halve engelske skole"	5
1.1 Historik	5
1.2 Konceptet gældende fra 2005	6
1.3 Målgruppe	7
1.4 Overordnet mål for elevernes udbytte	7
1.5 Kildernes vurdering af konceptet	7
2. Evalueringens resultater	9
2.1 Elevernes udbytte og forældrenes holdninger til den internationale linie	9
2.2 Skolens organisering i relation til den internationale linie	11
3. Kommunens rolle	13
3.1 Politisk indsatsområde	13
3.2 Økonomi	14
3.3 Kommunal opbakning	14
4. Skolen som organisation i relation til linien	15
4.1 Hvad fremmer – hvad hæmmer?	15
5. Engelske lærere i den danske folkeskole	18
5.1 Læringssyn og skolesyn	18
5.2 Elevernes oplevelse af undervisningen	21
6. Konkrete anbefalinger	23
Til Købmagergades skole	23
Til øvrige skoler, som skal i gang	23
Til det kommunale niveau - generelt	24

Forord

Evalueringen af den internationale linie på Købmagergades skole er en del af Fredericia Kommunes arbejde med internationalisering som kommunalt indsatsområde. Evalueringen er gennemført i perioden august til oktober 2006.

Evalueringsens mål er således at medvirke til udvikling og samtidig at tjene som en øjenåbner for de muligheder og barrierer, der er forbundet med at etablere en international linie på en dansk folkeskole med danske folkeskoletraditioner.

Resultaterne fra undersøgelsen vil i denne rapport blive formidlet med anbefalinger til både Købmagergades skole, til øvrige skoler som skal i gang - og til det kommunale niveau.

Den internationale linie på Købmagergades skole er aldrig tidligere blevet eksternt evalueret. Da konceptet for linien på Købmagergades skole er enestående i sin form i dansk folkeskoletradition, rummer resultaterne af evalueringen relevant dokumentation, som kan bidrage til de pædagogiske diskussioner, der handler om internationalisering og fremmedsprog i tværfaglige sammenhænge.

Elise Venndt

Pædagogisk udviklingskonsulent
Cand. pæd. pæd.
Fredericia Kommune

Tove Heidemann

Ph. d. Leder af internationale relationer
CVU Sønderjylland

Indledning

Evalueringen af den internationale linie blev igangsat i maj 2006 og blev færdigbearbejdet i oktober 2006.

1.1 Formål med evalueringen

har været at undersøge:

- Elevernes udbytte og forældrenes holdninger til den internationale linie.
- Hvilken betydning det har for en skoles organisering at have en international linie.

Den vidensopsamling, som er fremkommet ved undersøgelsen af netop disse fokuspunkter, har gjort det muligt at opstille en række anbefalinger. Anbefalingerne er i rapporten målrettet:

- Købmagergades skole særskilt
- Øvrige skoler, som overvejer at etablere en international linie
- Det generelle kommunale niveau

Den internationale linie på Købmagergades skole blev etableret i 2001, og er løbende blevet udviklet siden. Fra skoleåret 2006/2007 har man på skolen besluttet, at den internationale linie udelukkende kan vælges fra 7. – 9. klasses trin. For øjeblikket er der ansat to engelske lærere – begge med Secondary School-uddannelse (11 – 18 år).

Siden etableringen i 2001 har der været en øget søgning til linien. Størstedelen af eleverne rekrutteres i øjeblikket fra de øvrige skoler i Fredericia og i mindre udstrækning fra skolens egne klasser. I den periode, hvor den internationale linie har eksisteret, er der ikke blevet foretaget nogen former for ekstern evaluering; hverken med hensyn til elevernes oplevede udbytte af undervisningen eller i relation til, hvad det har betydet for skolen som organisation at have en international linie.

Fredericia Kommune har internationalisering som indsatsområde frem til 2008. Helt konkret ønsker man fra politisk hold at udbygge antallet af internationale linier på folkeskolerne i Fredericia fra 2006. Den 1. august 2007 åbnes således en ny linie på Erritsø Centralskole, som ligger i sydbyen. I denne sammenhæng skal Købmagergades skole indgå med inspiration, viden og udlån af lærere. Denne evalueringsrapport skal derfor bidrage med dokumentation og viden til understøttelse af denne opgave.

1.2 Evalueringsdesign

Strategisk konsulent Charlotte Mikkelsen, Børn & Kultur Fredericia Kommune

Pædagogisk udviklingskonsulent, Cand. pæd. pæd. Elise Venndt, Pædagogisk Udviklingsafdeling

Leder af internationale relationer, Ph. d. Tove Heidemann, CVU Sønderjylland.

Evalueringen er gennemført via en række kvalitative enkeltinterviews og fokusgruppeinterviews samt et kvantitativt/kvalitativt spørgeskema.

I interviewguiderne og i spørgeskemaet er der sat fokus på følgende temaer:

- Konceptet på Købmagergades skole i forhold til elevernes læring
- Ledernes oplevelse af, hvilken betydning det har for skolens organisering og elevernes læring at have en international linie på skolen
- Forældrenes motiver til at vælge at lade deres barn gå på den internationale linie
- Forældrenes oplevelse af deres barns læring på den internationale linie
- Læringssyn og skolesyn blandt de danske og engelske lærere
- De danske læreres oplevelse af, hvilken betydning det har for skolens organisering og elevernes læring at have en international linie på skolen
- De engelske læreres oplevelse af at undervise i en dansk folkeskole
- Elevernes holdninger til – og oplevelse af at gå på en international linie
- Tidligere elevs holdninger til – og erfaringer med at have gået på en international linie
- Kommunens ønsker og forventninger i forbindelse med etablering af en international linie i en dansk folkeskole

1.3 Kildemateriale i forbindelse med evalueringen

For at få så bred en erfaringsopsamling som muligt, blev følgende kilder valgt som dokumentationsgrundlag:

- Skolechef Kirsten Berntsen, Fredericia Kommune
- Skoleleder Klaus Hegnby, Købmagergades skole
- Viceskoleinspektør Lars Andersen, Købmagergades skole
- Tidligere skoleleder, Børge Kruuse Rasmussen, Købmagergades skole

Interviewene blev her foretaget som kvalitative enkeltinterviews. Alle interviews er tapet og transskriberet verbatim.

- Klasselærerne for den internationale linie på 8. og 9. årgang
- De engelske lærere tilknyttet den internationale linie
- De danske lærere, som ikke har tilknytning til den internationale linie
- Nuværende elever på den internationale linie på 9. årgang
- Tidligere elever på i-linien (nu elever på Fredericia Gymnasium)

Interviewene her blev foretaget som kvalitative fokusgruppeinterviews. Alle interviews er tapet og transskriberet verbatim

- Forældre til børn på den internationale linie på 7. – 9. årgang.

Evalueringen blev foretaget via et kvantitativt/kvalitativt spørgeskema uddelt på forældremøder ved skoleårets start i august måned 2006. Alle data optalt og opgjort skriftligt.

Interviews samt databehandling er foretaget af Tove Heidemann og Elise Venndt.

Sammenskrivning er foretaget af Elise Venndt i samarbejde med Tove Heidemann.

1. Fredericiamodellen – "den halve engelske skole"

1.1 Historik

Det var oprindeligt Fredericias borgmester Uffe Steiner Jensen, som i slutningen af 1998 for første gang stillede forslag om, at der skulle etableres en international linie på en folkeskole i Fredericia Kommune. Helt præcist pegede han samtidig på, at den skulle ligge på Købmagergades skole, som er centralt placeret i midtbyen. Den daværende Børne- og Kulturdirektør tog herefter kontakt til Udviklings- og Erhvervsafdelingen for at undersøge behovet hos de store industrivirksomheder i en radius på 70 km fra Fredericia. Tanken med den internationale linie var, at det skulle være et tilbud til danske forældre, som havde en interesse i, at deres børn skulle udvikle specifikke faglige kompetencer, men i lige så høj grad også et tilbud til udenlandske familier, som var bosat i Danmark i en periode. I praksis viste det sig imidlertid, at tilbuddet udelukkende kom til at rette sig mod kommunens egne skolesøgende børn, da ingen udenlandske familier benyttede sig af muligheden.

På det tidspunkt var Købmagergades skole den skole i Fredericia Kommune, som havde langt det største antal af tosprogede elever. Dette havde givet skolen et noget belastet omdømme, hvilket blandt andet tydeligt kunne måles på det ret store antal elever fra fødeskolen - Bøgeskov skole, som fravalgte Købmagergades skole og i stedet valgte at fortsætte deres skolegang på andre skoler efter 6. klasse.

Når borgmesteren rent faktisk pegede på Købmagergades skole, var der tale om et bevidst valg, idet Købmagergades skole i forvejen havde en multikulturel profil, – den var "international" i en forstand. Samtidig var det også nytænkning i den forstand, at en sådan international linie ikke tidligere havde været placeret på en dansk folkeskole. Heller ikke på daværende tidspunkt havde folkeskolerne de samme muligheder, som de private skoler havde – og stadigvæk har for at oprettet et tilbud af denne karakter.

En af de væsentligste årsager til, at man fra politisk hold ønskede at etablere en international linie i Fredericia Kommune, var samfundets krav om øget grad af internationalt samarbejde og globaliseringstiltag. For at være godt rustet til at medvirke i det internationale samfund, så man

det som overordentlig væsentligt at skabe et tilbud, som kunne give eleverne mulighed for allerede i folkeskolen at blive to-sprogede (dansk og engelsk) samtidig med, at de kunne udvikle en bredere interkulturel forståelse. I forlængelse af dette fremlagde Danmarks Evalueringsinstitut sin rapport (2003), som konkluderede, at danske børns engelskkundskaber var for dårlige, når man sammenlignede dem med jævnaldrende unge i Europa. Disse faktorer i forening var drivkraften for at få linien realiseret. At skolen skulle hvile på den danske folkeskoletradition med afsæt i folkeskolens formålsparagraf var på intet tidspunkt til diskussionen.

Fra kommunalt hold fik skolens ledelse helt frie tøjler til at udvikle konceptet for linien, - man stillede således ingen krav om specifikke klassetrin eller målsætning ud over, at linien skulle hvile på dansk folkeskoletradition, - og at undervisningen i videst muligt omfang skulle foregå på engelsk. Lige netop på dette tidspunkt kom der dog en direkte udmelding fra Undervisningsministeriet om, at linien på ingen måde måtte målrettes til elever under 4. klassetrin. Samtidig løb skolen også ind i det problem, at mange arabiske skoler på det tidspunkt ikke opfyldte folkeskoleloven i forbindelse med kravet om, at dansk notorisk er undervisningssproget i Danmark. Dermed kunne der opstå en risiko for præcedens, hvis Undervisningsministeriet bevilligede en dispensation. Skolen var på det tidspunkt dog så langt i planlægningen, at den fik et mundtligt tilsagn fra ministeriet om at gå i gang.

Med afsæt i tilbagemeldingerne fra et indledende informationsmøde for interesserede forældre valgte man at give tilbuddet til 4. – 6. klasse. Her var man i starten nødt til at samlæse klasserne på grund af for lave klassekvotienter. Dette holdt frem til foråret 2005, hvor skolens ledelse og liniens samlede lærergruppe ikke længere fandt, at det pædagogiske tilbud levede fuldt op til sin målsætning. For at kvalificere tilbuddet valgte man derfor fra skoleåret 2005/2006 at målrette linien udelukkende til 7.- 9. klassetrin, og på nuværende tidspunkt er det skolens klare målsætning, at der hvert år starter en international klasse på 7. årgang. I skoleåret 2006/2007 er der mellem 15 - 25 indskrevne elever pr. klasse – i alt ca. 60 elever på den internationale linie.

I August 2006 er der sendt en ansøgning til Undervisningsministeriet om formel dispensation til at oprette den internationale linie på Købmagergades skole. Skolen afventer i skrivende stund stadig svar.

1.2 Konceptet gældende fra 2005

De tre internationale klasser fra 7. – 9. årgang undervises af faste lærerteam, som består af både danske og engelske lærere. Undervisningen er nøje planlagt, så indholdet i fagene til stadighed følger de danske læseplaner. Det helt centrale er imidlertid, at undervisningen foregår både på dansk og engelsk. Elevernes engelskfaglige kompetencer bliver hermed et middel – ikke et mål i sig selv. Dette er en væsentlig pointe.

Som en del af konceptet har man fra skolens side valgt at klasselærerfunktionen som en ufravigelig grundregel tildeles en dansk folkeskolelærer, - som også underviser i faget dansk. En anden grundtanke er, at det er de danske lærere, som underviser i de kulturbærende fag – historie, samfundsfag og kristendomskundskab. De naturvidenskabelige fag samt evt. idræt læses af de engelske lærere.

Det faglige indhold er fastlagt, så eleverne er fuldt kvalificerede til at gå op til de danske afgangsprøver, men skolen arbejder på at give udvalgte elever mulighed for at gennemføre den engelske GCSE eksamen (General Certificate of Secondary Education), som svarer til udgangen af 1. g. I skoleåret 2004/2005 gennemførte en enkelt elev den engelske eksamen – i Ålborg.

I undervisningen på den internationale linie indgår tillige to lejrskoler til England – som hovedregel gennemføres disse i løbet af 7. og 9. årgang.

1.3 Målgruppe

Den internationale linie er åben for alle elever, som er bosiddende i Fredericia Kommune. Med loven om frit skolevalg, der trådte i kraft den 1. august 2005, er linien nu også åbnet for børn i andre kommuner. I skoleåret 2006/2007 er der 4 elever fra omegnskommunerne, som har valgt at gå på den internationale linie.

Der er ingen faglige optagelseskrav, men det vægtes højt – og ses som en nødvendighed, at de elever, som melder sig, er personligt motiverede for at modtage en del af undervisningen på engelsk. Desuden gør skolen meget ud af at fortælle kommende elever, at de skal være indstillet på, at det kræver en ekstra indsats fra deres egen side at gå på den internationale linie.

1.4 Overordnet mål for elevernes udbytte

På Købmagergades skole er der opstillet følgende mål for elevernes udbytte:

Citat fra Virksomhedsplanen og fra skolens informationsfolder for linien:

- *At skabe en ny dimension i klassen*
- *At introducere en to-sproget kultur til eleverne*
- *At udvikle en naturlig stræben efter ny viden gennem en dynamisk undervisningsform*
- *At give eleverne flere muligheder i det globale samfund*
- *At give eleverne en bred kulturforståelse.*

1.5 Kildernes vurdering af konceptet

Samstemmende mener alle kilder, at konceptet i sin grundform er rigtigt. Det fremhæves som utrolig væsentligt, at de kulturbærende fag læses af danske lærere – ligesom også klasselærerfunktionen

ligger på en dansk folkeskolelærer. Blandt forældrene er der klare tilkendegivelser på, at man finder kombinationen mellem engelske og danske lærere meget berigende og godt for deres børns læring.

Citat fra viceskoleinspektør:

De engelske lærere er meget fokuserede på deres fag og ikke så meget på det sociale og på elevernes trivsel. Så det handler om balancegangen mellem trygheden og fagligheden. Her supplerer de to læringskulturer hinanden meget godt. Vi kan se, at klasselærerfunktionen ligger bedst hos de danske lærere. Dermed kan vi sikre gruppedannelsen og kontinuiteten bedre. Det betyder også noget for forældrene, at det er en dansk lærer, som er den gennemgående.

Citat fra en klasselærer på i-linien:

.... som klasselærer skal du være ekstremt meget på mærkerne i forhold til, hvad der sker i klassen. For du står med det fuldstændig alene. Man skal virkelig have overblik over, hvad der rører sig i de enkelte fag, – og hvad der rører sig socialt blandt eleverne. Hvis der sker noget skidt i den ene time, så skal du faktisk ind at afdække situationen i dine timer, - for de engelske lærere bruger ikke tid på det.

Citat fra en anden klasselærer:

Altså kontakten til hjemmet – det er jo altid os, som tager den. Altid. De engelske lærere tager ikke kontakt, - det er sikkert.

Citat fra en tidligere elev (dreng):

Man kan måske sige, at vi har fået en mere målrettet undervisning i de fag, som vi har haft de engelske lærere til. Men samtidig har vi haft en dansklærer, som også var vores klasselærer, - så har vi også haft hele det danske undervisningssyn med inde over hele vejen igennem. Og som sådan ikke gået glip af hele den danske måde at drive undervisning på.

Citat fra en nuværende elev i 9. i (pige):

Det bliver det jo nødt til at være [dansk klasselærer – danske lærere i de kulturbærende fag], for man kan jo ikke som englænder tage til Danmark og så fortælle på samme måde om de kulturelle forhold i landet. Det vil man jo aldrig helt kunne gøre. Det bliver nødt til at være en dansker, der fortæller om de fag, for at vi helt kan forstå de værdier, som ligger til grund for det.

I forhold til de valgte klasseserier for linien er det især skolens ledelse, som udtaler sig. Her er man ret enige om, at man bør holde fast i disse årgange, da det lægger sig direkte op ad muligheden for et naturligt skoleskift. Pædagogisk set hænger målgruppen også fint i tråd med Fredericia Kommunes krav om den faseopdelte skole, som går fra 0.- 3. klasse, - 4. – 6. klasse og 7.- 9.klasse.

2. Evalueringens resultater

Denne undersøgelse har haft to overordnede formål:

- Elevernes udbytte og forældrenes holdninger til den internationale linie
- Hvilken betydning det har for en skoles organisering at have en international linie.

Dette afsnit indledes med et citat fra skolens leder, idet det på flere måder formulerer en meget vigtig pointe i undersøgelsen:

Den internationale linie har været en øjenåbner for, at der ikke længere er tale om en "tung skole". Det er en mangfoldig skole – en rummelig skole, og den internationale linie har været med til at ændre selvbevidstheden hos både lærere og elever.

Som pædagogisk projekt rummer den internationale linie på Købmagergades skole mange interessante aspekter. Som skoleledercitatet også indikerer, er der med evalueringen dukket helt uventede pointer frem, som vil blive gennemgået i dette afsnit. Resultaterne vil blive gennemgået ud fra de to formål for evalueringen.

2.1 Elevernes udbytte og forældrenes holdninger til den internationale linie

Såvel forældre, nuværende elever og tidligere elever giver samstemmende udtryk for, at de oplever at have fået et godt fagligt udbytte af at gå på den internationale linie. Ret signifikant er det, at alle samstemmende vurderer det som en meget vigtig pointe, at der er tale om et *tilvalg*; et tilbud man helt bevidst har *valgt*, – og som man oprigtigt ønsker at flytte sig efter. Det fremhæves endog som værende en særdeles motiverende faktor, at gå i en klasse, hvor eleverne – i samarbejde med deres forældre har *valgt* at gå på denne linie. Det skaber en unik selvforståelse blandt eleverne, - alle er nye – og skal opbygge en ny identitet op i et nyt læringsfællesskab. Tilsyneladende ser dette ud til at have skabt en grobund for et godt og udviklende læringsmiljø.

Lærerne tilkendegiver, at eleverne er meget arbejdsomme og engagerede, - hvilket der også lægges op til fra skolens side. Elevernes engelskkundskaber vurderes blandt lærerne som rigtig gode, men i sammenligning med den almene linies parallelklasse er elevernes engelskfaglige kompetencer ikke signifikant bedre. I begge klasser findes elever, som enten er særskilt dygtige til engelsk – eller som ligger på et middelniveau. Som sådan kan man ikke sige, at den internationale linie fostrer elever med unikke engelskkundskaber med et forøget ordforråd. Den største gevinst for eleverne på i-linien synes med hensyn til de engelskfaglige færdigheder at være, at de ikke oplever at have nogen barrierer ved at tale engelsk. Eleverne taler med lige stor frihed både dansk og engelsk, - veksler naturligt mellem sprogene uden at tænke over det. Engelsk er et middel til kommunikation på fuldstændig lige fod med dansk. For eleverne bliver der tale om, at engelsk er blevet et brugssprog helt sideordnet med dansk. Elevernes kommunikative kompetencer bliver dermed styrket ganske betragteligt.

En virkelig øjenåbner har derimod været, at eleverne *generelt* er blevet dygtigere til andre fag også – altså ikke blot til engelsk. Udsagn fra de tidligere elever dokumenterer, at de generelt oplevede fag som matematik og fysik/kemi som ligefremt nemme fag på gymnasiet, fordi de allerede fra undervisningen på den internationale linie kendte metoderne - den akademiske tilgang – til stoffet.

Dette er nyt, og elevcitaterne i afsnit 5.2 kan være med til at tydeliggøre denne væsentlige pointe. Der er tilsyneladende udviklet en kultur i klasserne, der legitimerer, at det er legalt at lave lektier, møde velforberedt til timerne, være aktive i timerne og at værdsætte en undervisningsform, som stiller høje krav til én som elev.

Kombinationen af, at der er tale om en dansk folkeskole med engelske lærere høster dog mange roser, - især fremhæver flere hold forældre, at der stilles høje, - og specifikke krav til undervisningen – især fra de engelske læreres side. Til gengæld mener man også, at de danske læreres opmærksomhed på de sociale felter er meget væsentlig. De to forskellige læringssyn og skolesyn synes dermed at supplere hinanden godt. Eleverne giver udtryk for, at det er meget udbytterigt at blive udfordret fagligt af de engelske lærere, som i deres pædagogiske tilgang til eleverne er meget målrettede på *fagene*, de underviser i.

Eleverne ser det som en klar fordel at møde begge læringssyn, og de giver direkte udtryk for, at de netop ved at møde begge læringssyn hos lærerne bliver meget mere bevidste om, *hvad* – og især *hvordan* de lærer stoffet. Vekselvirkningen mellem to så forskellige læringssyn kommer derved til at fungere som en medvirkende faktor for udvikling af elevernes bevidsthed omkring deres egne læringsprocesser. Interessant er det i denne sammenhæng, at eleverne selv fremhæver, at det netop er dialektikken i de to læringssyn, som giver mening; de ønsker med andre ord ikke udelukkende at blive undervist af de engelske lærere, fordi de stiller større krav. De engelske lærere er man meget glade for - *i kraft af*, at man også har de danske lærere. En skolegang med afsæt i en ren engelsk skoletradition hilser man på ingen måde velkommen, - men det er netop kombinationen, som skaber det gode læringsmiljø.

Forældrene fokuserer i høj grad på deres børns fremtidige uddannelsesmuligheder med den øgede mængde engelsk, de modtager i undervisningen. IT-verdenen og den globaliserede verden ses som faktorer, som børnene skal rustes til at begå sig i. Forældrene synes således at have en opfattelse af, at de i større grad "fremtidssikrer" deres børns muligheder både fagligt og socialt ved at lade dem modtage undervisningen på en international linie, hvor der blandt andet stilles

større krav til deres engelskkundskaber, - men med de danske læreres opmærksomhed også på børnenes sociale kompetencer.

Også lærerne oplever, at den internationale linie er motiverende for den specifikke gruppe elever, som har valgt at gå der. Der er på ingen måde tale om en "eliteklasse", men en klasse bestående af elever, som stimuleres og motiveres ved at blive udfordret fagligt på denne måde. Samtlige lærere gav udtryk for, at det var rart at undervise på den internationale linie, - netop fordi læringsmiljøet befordrer god og fokuseret undervisning.

De engelske lærere undres tydeligvis over, at man fra skolens side ikke i højere grad prioriterer, at eleverne kan/skal tage den engelske GCSE-eksamen. Den stiller lidt større krav til eleverne end den danske folkeskoles afgangsprøve (svarer til udgangen af 1. g). Man ser det som uforståeligt, at man på den ene side ønsker, at eleverne undervises på engelsk – og på den anden side ikke lægger mere op til at lade eleverne profitere af det ved også at "få papir på det".

Til dette kræves at skolen certificeres til at være Examination Center. Købmagergades skole har indsendt ansøgning, og afventer i skrivende stund svar på denne.

2.2 Skolens organisering i relation til den internationale linie

På Købmagergades skole har det været en meget positiv faktor at få etableret den internationale linie. Fra at være en skole med et lidt belastet ry som en multietnisk skole, ses skolen nu som en progressiv skole med meget brede pædagogiske tilbud. I forbindelse med diskussionerne om den rummelige folkeskole kan man sige, at denne fjerde gren er med til at gøre paletten af pædagogiske tilbud på skolen større.

Det, at skolen i forvejen havde tre forskellige "grene" med tre forskellige pædagogiske vinkler; modtageklasse, specialklasserne og almenklasserne – har været en medvirkende faktor for, at den fjerde gren – den internationale linie – kunne etableres. Lærerne var således i forvejen "gearede" til at tænke i forskellige pædagogiske retninger. Nu oplever man, at skolen har fire forskellige grene med hver sin pædagogik. Dette tilskrives en tydelig ledelsesforankring hos den tidligere skoleleder og hos det nuværende ledelsesteam. Siden liniens oprettelse i 2001 har ledelsesopbakningen været meget stor, idet der er brugt meget opmærksomhed og ledelsestid til såvel pædagogiske diskussioner som til det administrative arbejde i forbindelse med liniens daglige virke.

De engelske læreres tilstedeværelse på skolen opleves som positiv, – det giver en ekstra dimension i hverdagen. – Der hersker en selvforståelse blandt skolens ledelse og lærere, - at " vi favner bredt, vi rummer bredt, - vi når mange elever". Dette synes at være en motiverende faktor

for lærerne i deres daglige praksis, selvom processen at nå her til har været lang og sej. Det er en stor omvæltning i dagligdagen at skulle implementere en ny kultur på skolen. Det kan være en hurdle at skulle tale engelsk på teammøderne, og man mangler i høj grad det pædagogiske fagsprog. Samtidig betyder de to lærergrupperes forskellige læringssyn og skolesyn, at de pædagogiske diskussioner bliver vanskelige. De engelske lærere finder kravene i Fælles Mål for vage, - og de danske lærere finder modsat, at målene i Fælles Mål er meget klare – og også meget determinerende for undervisningen.

Man kan diskutere, hvor vidt det er rimeligt at kalde linien for *international*, idet der udelukkende fokuseres på det engelske sprog – og rekruttering af engelske lærere. Det har gennem hele forløbet været vægtet højt, at undervisningen skulle varetages af indfødte engelske lærere. Det vanskelige synes her ubetinget at være, at de engelske lærere er underlagt den danske folkeskolelov – med vægtningen af såvel det uddannelsesmæssige som dannelsesmæssige aspekt. Den angelsaksiske skoletradition har i højere grad det faglige perspektiv ind over undervisningen, og dermed nedtones det almindende perspektiv. Eleverne måles her ud fra klare og standardiserede tests for at sikre, at de er på rette vej. I den danske skoletradition lægges der i lige så høj grad vægt på elevernes sociale kompetencer. Det er i dette spændingsfelt, lærerne på den internationale linie diskuterer målene for elevernes undervisning.

Den internationale linie og de øvrige linier har ikke meget samarbejde på tværs ud over idrætstimerne. Man kan derfor ikke tale om, at der sker nogen egentlig form for synergieffekt fra den internationale linie. I starten herskede der en mindre "misundelseseffekt" på linien, fordi den fik ekstra resursetildeling, men denne misstemning er væk nu, da linien nu har fundet sit koncept og fungerer godt. I dag synes der blandt skolens personale, elever og forældre at eksistere en positiv holdning til linien, - alle kan se nu, at linien er med til at give skolen et nyt og bedre image i det offentlige rum.

Evalueringen peger på en række problemstillinger:

Rekrutteringen af de engelske lærere er meget vanskelig, og ledelsen bruger mange resurser i denne forbindelse. Her efterlyser ledelsen støtte og hjælp til at klare de praktiske forhold.

De engelske lærere fremhæver selv følgende frustrationer:

- En mærkbar lønnedgang
- Reducerede muligheder for at undervise i sine liniefag på højeste niveau (secondary school går op til 18 år)
- De overenskomstmæssige forhold er for uoverskuelige (ingen feriepenge f.eks.)
- Boligforhold – ingen støtte til at finde et sted at bo

- Ingen introduktion til opholdet; *sprogkursus, kursus i det danske uddannelsessystem, kursus i danske samfundsforhold etc.*
- Ingen økonomisk hjælp til hjemrejser i årets løb

Til gengæld anbefaler de, at man indfører to-årige kontraktansættelser

Netop disse områder bør have et stort opmærksomhedsfelt. Attraktive og gode muligheder for de engelske lærere vil være helt afgørende for at fastholde dem i mere end ét skoleår. Kontinuiteten på linien kommer dermed let til at smuldre, hvilket kan få betydning for rekruttering og fastholdelse af de engelske lærerkræfter på længere sigt.

3. Kommunens rolle

3.1 Politisk indsatsområde

Fredericia Kommune har valgt at intensivere arbejdet med internationalisering i folkeskolerne frem mod 2008. Dette skal ses som et resultat af en længerevarende proces, som tidligere var forankret i en decentralisering, hvor skolerne havde deres egen autonomi – frem til i dag, hvor den kommunale styring i form af støtte til skolerne er blevet langt større.

Der hersker ingen tvivl om, at Fredericia Kommune *vil* internationalisering. Dette skinner klart igennem i målene for internationalisering som kommunalt indsatsområde i 2006/2007:

- De enkelte folkeskoler udvikler og intensiverer deres model for internationalisering i løbet af 2005 – 2008. Den internationale linie på Købmagergades skole skal indgå med inspiration, viden og udlån til de øvrige skoler.
- Der skabes rum for oplevelser og erfaringsdannelse, således at børn i Fredericia tilegner sig sprog og interkulturelle kompetencer, som ruster dem til at forstå og handle i fremtidens multikulturelle og globaliserede verden.
- Læringsfællesskabet [netværk bestående af en repræsentant fra hver af skolernes internationaleudviklingsteam, red.] understøtter udviklingen af modelarbejdet på skolerne.
- Skolernes internationale udviklingsteam tilbydes en fælles værkstedsdag til inspiration for modelarbejdet på skolerne.
- Der laves forsøg med internationale læseplaner på udvalgte trin på skolerne.
- Der etableres en fælles inspirations- og lærerudlånsbase.
- Der arbejdes med at intensivere lærerudvekslingen og få flere sprogassistenter på skolerne.
- Der udvikles evalueringsmetoder, som inddrager eleverne.

Implementeringen støttes yderligere af bistand fra den strategiske konsulent, som er tilknyttet Børn & Kultur og af den pædagogiske konsulent tilknyttet Pædagogisk Udviklingsafdeling, Biblioteket. Begge konsulenter har til opgave at understøtte implementeringsprocessen.

3.2 Økonomi

Den internationale linie har gennem sin levetid været under økonomisk pres, rent faktisk har den ved et par lejligheder været med i sparekataloget. Det er dyrt at drive en international linie, og samtidig er det vanskeligt at drive skole på "markedsvilkår". Linien er afhængig af, at der er elever, som tilmelder sig linien – og samtidig afhængig af, at der kan rekrutteres engelske lærere til at undervise. Set i dette lys er linien utrolig sårbar. Fredericia Kommune har derfor givet en særbevilling på kr. 160.000 til ansættelser af engelske lærere, undervisningsmateriale, lejrskoler m.v. – samt 2 ekstra lærerstilling (ud over tildelingen pr. elev). Udgiften pr. lærerstilling udgør i gennemsnit i 2007 kr. 384.000. I ledergruppen på Købmagergades skole er man ikke i tvivl om, at dette er nødvendigt i forhold til skabe et pædagogisk forsvarligt tilbud. Det er en anden måde at drive skole på, derfor er en ekstrabevilling nødvendig, konkluderer man.

3.3 Kommunal opbakning

Den internationale linie har været på tegnebrættet siden 1998, - og først i 2005 blev der skabt rimelig arbejdsro omkring konceptet. Det siger lidt om, hvad der skal til for at komme godt i gang.

I denne sammenhæng er det interessant at fokusere på den udvikling, der er sket i forholdet mellem det kommunale niveau og skoleniveauet. Den internationale linie var et topstyret projekt, men tiden var anderledes; skolerne var i højere grad autonome i sit virke i forhold til at modtage støtte og opbakning til igangværende projekter. I dag er hilses opbakning og støtte fra det kommunale niveau velkommen på en helt anden måde, måske fordi opgaverne er blevet mere komplekse og krævende i det daglige arbejde.

De følgende citater kan være med til at belyse dette:

Citat fra skolelederen:

Det er ikke nogen nem opgave. Det er faktisk en kæmpeopgave. Det kunne godt være en kommunal opgave at være med til at skabe et netværk, så det var lettere at holde på de engelske lærere. Det kan ikke alene være skolens opgave, at alle rammer skal være i orden for, at en engelsk lærer har lyst til at blive boende et stykke tid. Det handler både om bolig, om sprogkursus og om netværksdannelse. Skolen skal nok følge op, men den kan ikke stå med opgaven alene. Det fylder utrolig meget at sætte sig ind i overenskomster, lønforhold, faglige kompetencer etc..

Citat fra viceinspektøren:

Jeg oplever en større tendens til, at man nu støtter mere fra centralt hold. Vi skal være i dialog, - også når vi nu skal til at etablere en linie mere på Erritsø Centralskole.

Citat fra skolechefen:

Der skal være tydeligere retningslinier:

- mere støtte også personlig støtte
- der skal være en klar vejledning [for arbejdet med den engelske dimension, red.]
- der skal skabes netværk

Der skal skabes en systematik på disse områder, så det ikke bliver for tilfældigt. Den internationale linie vil komme til at trives i den faseopdelte skole, fordi vi har en hypotese om, at vi med den model kan samle størst mulig ekspertise i hver fase.

Behovet for strategisk tænkning i det offentlige er siden slutningen af 1990'erne blevet tydeligere. Dette skyldes blandt andet overgangen fra regelstyring til rammestyring og decentralisering, hvilket har givet muligheder for mere fleksible løsninger inden for de offentlige opgaver.

4. Skolen som organisation i relation til linien

4.1 Hvad fremmer – hvad hæmmer?

Købmagergades skole er helt specielt opbygget i sin organisation. Skolen, der ses og opleves som én samlet skole, er nu bygget op omkring 4 grene; en almen linie fra 0. – 9. klasse, en specialklasselinie, en modtageklasselinie – og en international linie. Dette ses som en meget stor styrke i skolens daglige virke, idet den rummer så bredt – er så vidtfavnende i sine pædagogiske tilbud. At etablere en international linie på en skole, som i forvejen arbejder med markant forskellige pædagogiske tilbud, synes i flere henseender at være en fordel, når et nyt pædagogisk tiltag skal implementeres. Tilsyneladende handler dette blandt andet om, at man på skolen i forvejen er "gearet" til at tænke i forskellige pædagogiske baner.

Citat fra skolens tidligere leder:

Vi lancerede den 4-grenede skole. Den er direkte affødt af tankerne om den internationale linie. Vi er én skole, og vi skal fremstå som én skole, når vi laver fælles ting ud af huset – idrætsdage etc., men i det daglige må vi nok komme til den erkendelse, at vi er 4 grene - med hver sin pædagogik. Vi kom rent faktisk også til at se på vores tal, - resurse-mæssigt var vores specialafdeling faktisk større end vores normalafdeling. Der var ikke flere elever, men de udløste jo bare flere resurser. Det var den anden grund til, at vi begyndte at tænke i de baner. Så er vi ikke bare en folkeskole med lidt knopskydninger, - vi var nødt til at se reelt på, at der er tale om én skole med flere grene, hvor man har hver sin pædagogik. Det var godt set, at linien skulle lægges her, - for vi var i forvejen i gang med forskellige pædagogiske tilgange til undervisning. Det er også lettere at "sælge" idéen til lærerne, for man jo kan sige, at dette er en ny gren på linie med modtageklassen, specialklassen, normalklassen etc..

Det er ret tydeligt, at det, som karakteriserer Købmagergades skole som organisation, er dens evne til at træffe beslutninger – og til at begrunde dem. Evalueringen med de danske lærere, - såvel på i-linien som på den almene linie – viser, at skolen ikke er kendetegnet ved antallet af folk på lønningslisten, men er kendetegnet ved dens evne til at ekspliciter sig i forhold til de trufne beslutninger. Dette kræver mentalt engagement hos personalet, men grundlæggende er denne egenskab med til at konstituere skolen som organisation. I forhold til at påtage sig en så ny og vanskelig opgave kommer dette til at få betydning for, i hvor høj grad medarbejderne tager udviklingen på sig.

Netop fordi Købmagergades skoles lærere – med ledelsen i front – i forvejen var vant til at tænke i – og begrunde sig i forhold til flere forskellige pædagogiske retninger, – og fordi den tavse viden og kulturen på skolen legitimerer dette, har processen været så forholdsvis "smertefri" på Købmagergades skole. Den udviklingsorienterede skolekultur synes dermed at være en væsentlig forudsætning for, at nye tiltag kan komme til "at slå rødder".

Citat fra en klasselærer i 9. i:

Jamen rammerne for vores skole har jo altid været meget brede. Det har nok været meget nemmere på vores skole, - for meget har jo været tilladt. En masse frihed - ... selvfølgelig under ansvar, men det har da betydet meget, tror jeg. At man ikke hele tiden bliver overvåget, - og vurderet på hver enkelt skridt, man tager. Når man skal starte noget nyt, er det væsentligt, at man tør kaste sig ud i det uden at være bange for at være overvåget og kontrolleret. – Jeg tror, at der har været et større frirum her på skolen, men jeg kender jo ikke andre skoler på dette område. Vi har i alt fald haft det.

Citat fra en klasselærer i 8. i:

Og så er vi jo vant til at være mange linier, - vi er vant til at være så forskellige her, så det var som sådan ikke vanskeligt på den måde.

Det synes således befordrende for udviklingen af linien, at der i forvejen var en kultur på skolen, som har begunstiget processen med at starte denne nye linie op. Dette tilskrives også skolens daværende leder, som i lærernes øjne tog tydeligt lederskab. Selv havde den tidligere skoleleder disse kommentarer:

Citat:

Jeg sagde ja med det samme, og så det som en kæmpe udfordring, - det var smadder spændende. Lærerne meldte positivt ud, og en gruppe meldte sig sågar frivilligt og aktivt til at være med i en arbejdsgruppe omkring det.

Jeg undersøgte selv en del, bl.a. tog jeg kontakt til – og besøgte Europaskolen i Bruxelles. Det var alt for stort og ambitiøst, - men jeg fik da idéer med mig. Blandt andet det der med at være opmærksom på det, at få en anden kultur integreret i skolen, – hvordan gør man det?

Jeg besøgte også Sct. Petriskolen i København, - og det var rigtig godt. Mulighederne var dog meget forskellige, - vi har folkeskoleloven f.eks., som var en blokerende faktor. Men også her fik jeg idéer til arbejdet. Blandt andet hvordan de tacklede eleverne – også de belastede børn. Børnene var fantastiske til at slå over i et andet sprog lige så let som ingenting. Det var smadder spændende. Det betog mig, at hele tænkningen bag skolen gik på at ligestille alle børn i forhold til at tage en uddannelse på dansk – eller på engelsk. Her fik vi også øjnene op for, at vi skulle være opmærksomme på timetallet; de skulle have det nødvendige antal timer i dansk – og det nødvendige antal timer i engelsk for at opnå denne ligestilling. Dette brugte vi i opbygningsfasen, da vi skulle finde ud af timetallet til at starte med.

I det hele taget viser undersøgelsen, at ledelsesopbakning er helt fundamental nødvendig for at man kan få implementeret en ny kultur på skolen. Lærerne alene kan ikke bære opgaven igennem.

Citat fra den nuværende skoleleder:

Det er vigtigt hele tiden at være med på sidelinien. Det er en ledelsesopgave at sikre, at der ikke udvikler sig "en skole i skolen", det ville være uheldigt.

Citat fra Viceinspektøren:

Vi troede på idéen. Troede på, at vi havde fat i "noget", - og det viste sig at være rigtigt. Nogen gange skal man turde tage en chance!

Fra centralt hold er man også meget opmærksom på ledelsens rolle i forbindelse med etablering af internationale linier.

Citat fra skolechefen:

De [skolelederne] skal for det første være meget udadvendte, det er vigtigt. De skal brænde for det. Og så skal de have fokus på alle områderne i skolen – ikke bare den internationale linie. Det er en balancegang. Og så skal de frem for alt gide det! De skal arbejde med personalet, - bruge tid og opmærksomhed på det. Det skal virkelig ledelsesforankres.

Citat fra skolens leder:

Der er masser af fordele [ved den internationale linie]. Jeg kan da sige, at det var derfor jeg søgte stillingen i sin tid! Skolen havde jo ikke det bedste ry på sig, - mange børn af anden etnisk oprindelse, - tungt belastet kvarter, - modtageklasser. Den internationale linie var - og er med til at ændre skolens profil til det positive, - også indad til. Man fik simpelthen en anden skole, og ikke bare for børn og forældre – også for alle skolens lærere. Det var meget ambitiøst for skolen, men godt at man holdt ved og lagde sig fast på en bestemt aldersgruppe.

At konceptet skal udvikles med afsæt i den enkelte skoles værdisæt vægtes hele vejen rundt blandt de interviewede. En international linie, som den man har på Købmagergades skole, er udviklet med afsæt i den eksisterende kultur på skolen. Dette lader sig ikke umiddelbart overføre til en anden skole. Dette ses som en meget væsentlig pointe blandt de evaluerede.

Citat fra en kvindelig lærer på den almene linie:

Jeg vil sige, at man skal kigge meget efter kulturen på skolen. Det er vigtigt. Jeg tror, at det er svært at tage udgangspunkt i, hvordan vi har gjort det på Købmagergades skole. Jeg tror, at det er nødvendigt at se på, hvordan man arbejder på den enkelte skole, - og så begynde der. Vi har været meget begunstiget af en fleksibel, positiv – og flergrenet skolekultur. Det har gjort, at vi lidt lettere er kommet i gang med det.

Jeg tror ikke altid, at den der overførselsværdi er sådan lige at gå til. Det kan vi da se fra vores erfaringer med teamsamarbejde her på skolen. Vi har været i gang i mange, mange år her [siden 1985], - og jeg ved da, at mange skoler har kigget efter vores model, - men det er ikke blevet lettere af det.

Citat fra den tidligere skoleleder:

Jeg er meget glad for, at jeg fik den opbakning til at gå i gang. Flot, at man sagde: "Vi tror på, at I kan løfte opgaven". Vi fik en ramme, som vi selv skulle udfylde, - det var en nydelse. Selvstændigheden er vigtig, - og jeg tror, at det er en forudsætning for, at det lykkes. Men vi har da også fået klø, når det har været lige vildt nok, - men jeg ville gøre det hele igen, hvis jeg fik muligheden. Det er en stor og svær opgave, det er en balancegang på lovens kant.

5. Engelske lærere i den danske folkeskole

5.1 Læringssyn og skolesyn

At det er en meget berigende ekstra dimension i hverdagen for såvel elever som lærere at have indfødte engelske lærere på skolen, hersker der slet ingen tvivl om. Også forældrene til børn på alle tre årgange trækker dette meget positivt frem, idet man med de engelske lærere oplever at have fået udsyn og vidsyn til den globale verden. Man fremhæver direkte vigtigheden af den autenticitet, dette afstedkommer i børnenes hverdag.

Undersøgelsen viser imidlertid også, at opgaven ikke er så enkelt endda, når det drejer sig om det nære teamsamarbejde omkring de enkelte i-klasser, - hverken for de danske eller for de engelske lærere – eller for ledelsen i forbindelse med rekrutteringen. Som tidligere formuleret i denne rapport hænger dette sammen med de to forskellige skole- og læringssyn, som er repræsenteret ved de to grupper af lærere. Følgende citater dokumenterer med tydelighed, hvad det er for faktorer, som vanskeliggør samarbejdet:

Dette citat fra en kvindelig engelsk lærer:

Det [det danske teamsamarbejde] er interessant i forhold til diskussionerne om de enkelte elevers læringspotentiale. Jeg er jo meget optaget af mit eget stof, og mine egne emner, - derfor ville jeg gerne arbejde i et team, som havde samme fokus. Jeg kan ikke se, at teamet bruger anden tid end at snakke om forskellige forhold vedrørende den enkelte elev, - tiden bruges ikke til faglig udvikling, - der diskuteres ikke akademiske spørgsmål. Egentlig heller ikke i fagteamene.

Jeg er jo meget interesseret i undervisningsplanerne, - hvad skal de små kunne, - hvad skal mellemtrinnet kunne etc. , - det er vigtigt for mig at vide.

Det giver ikke mening for mig som lærer, hvis jeg ikke kender pensum til bunds. Når jeg f.eks. skal undervise i 7. klasse her, så kommer elever fra forskellige skoler og klasser, - og de har alle lært forskellige ting, - på forskellige måder. Det ser jeg som meget vanskeligt, - for jeg vil jo gerne kunne sætte mig ind i deres sted, så jeg kan bringe dem videre. Rent faktisk skal jeg først til at finde ud af, hvad hver elev grundlæggende har lært. Og der er emner, som nogen elever slet ikke har lært endnu! I Danmark kan lærere udvælge deres stof, så de kan nedtone de emner, som de ikke selv brænder så meget for, - det kan man ikke i vores system.

En mandlig engelsk lærer:

Den anden ting, som kan frustrere er, at den danske Fælles Mål er så ustruktureret og så vag i sin formulering. Den mangler gennemslagskraft, fordi den i sin form er diskuterende, - den anviser ikke konkrete krav. Teamwork er okay, men der bruges ufattelig meget tid på det. I mit gamle job var vi fuldstændig enige om, at vi arbejdede mod helt konkrete mål, som vi fælles havde udarbejdet på baggrund af den nationale undervisningsplan for faget. Det gør det meget lettere at være lærer.

Citat fra klasselæreren i 9. i:

Jeg synes, det er dejligt, at der er en dansk lærer mere med i teamet. Det er dejligt, at der er en mere med, som kan snakke med mig om børnene, - på den måde som vi taler elever på i den danske skoletradition. De danske og engelske lærere taler om børnene på to vidt forskellige måder. Jeg kan faktisk ikke helt definere forskellen, men altså vi går jo dybt ind i det enkelte barn - og kan bruge lang tid på at se på, hvordan vedkommende nu kan blive bedre - både socialt og fagligt. Det sociale indgår, fordi det har betydning for det faglige, - sådan ser man ikke på det i den engelske skoletradition. De engelske lærere starter et helt andet sted, - nemlig ved det faglige.

En klasselærer i 8. i har følgende kommentar til teamsamarbejdet:

Jeg startede naivt op for 3-4 år siden, og troede at jeg kunne gå lige i gang, - og at vi bare skulle lære at snakke sammen og sådan. Vi skulle bare lige have tid til at spore os ind på hinanden... Men nu har jeg brugt 3 år på at være frustreret over, at det ikke er lykkedes endnu. Fordi - de rykker sig ikke - ikke en millimeter. Det er ikke en del af deres job, - sådan opfatter jeg det efterhånden, og det handler garanteret ikke om ond vilje, men det er bare sådan, det er.

Og de engelske lærere synes jo, at de planer, vi har, er .... Ja, dem kan de ikke bruge til noget! - De er ikke nær præcise nok, - punkt for punkt.... ugedag - ja næsten time for time.... Planerne for det engelske skolesystem er jo slet ikke som vores, - man kan jo gå ind at se, hvor langt eleverne skal være nået i uge 36, ikke?

Sådan noget kan vi jo slet ikke arbejde med. Og tilsvarende er det jo klart, at de har det svært med vores system. - Men de skal vide noget om det danske skolesystem, det er meget, meget vigtigt, - og de skal have beskrivelserne på engelsk.

Problemet med at Fælles Mål ikke er oversat til engelsk, synes tydeligvis at være en hæmmende faktor i lærernes dagligdag. På skolen har man efterlyst en oversættelse, men de findes pt. ikke.

Ingen af de adspurgte lærere – hverken de engelske eller de danske - mener dog, at disse vanskeligheder kan være med til at få undervisningen til at smuldre – eller i værste fald true linien. Man ser det udelukkende som et problem på lærerniveau, - og i relation til de positive erfaringer, der opnås i forbindelse med elevernes læring, har man valgt at undlade at gøre det til et dagligt problem. Denne indstilling er igen båret af kulturen på Købmagergades skole, - lærerne har et mentalt engagement og en tydelig interesse i, at få det til at fungere i dagligdagen. Man vil gerne have det til at lykkes, det er det som kendetegner lærernes holdninger, - selv om det er vanskeligt.

Citat fra klasselærer i 9. i:

Det er os som lærere, der har problemet, - og det kan vi godt lære at leve med. I starten – da jeg oplevede, at jeg blev frustreret, - da besluttede jeg mig for, at jeg ikke gider hidse mig op over det! Nu starter jeg her, hvor vi er, - og så kører jeg videre derfra.

På ledelsesplan ser man også forskelligheden blandt de to lærergrupper som en mulighed. De to forskellige menneskesyn blandt lærergrupperne har tilsyneladende afstedkommet mange frugtbare diskussioner. De danske lærere tager udgangspunkt i den humanistiske tankegang, der siger: "I skal lære noget, fordi I har lyst til det", – og de engelske lærere siger: "I skal motiveres af sanktionerne til at lære noget."

Citat fra skolens viceinspektør:

Det er netop kombinationen af det faglige og det trykke – fordelt på de to lærergrupper. Teamsamarbejdet udvikles utrolig godt i den sammensætning. De engelske lærere underviser meget ved hjælp af "belønning" (pointsystemer) som en motiverende faktor. Det er en speciel evalueringsform, som vi ikke rigtig kender i det danske skolesystem. Det har givet mange gode pædagogiske diskussioner, at vi ser så forskelligt på, hvordan vi får eleverne til at ville lære.

At de engelske lærere har en social betydning for lærerne på skolen er helt evident. De er tydelige på lærerværelset, og hvor lærerne i starten havde det lidt dårligt med at skulle tale engelsk i frikvartererne, så er dette et for længst glemt kapitel. Man oplever de engelske lærere inspirerende og meget bidragende til skolens virke.

Citat fra en kvindelig lærer i den almene linie:

Hver dag [ser og taler med de engelske lærere] de er jo en del af lærerværelset. Det er for øvrigt også spændende. Vi kommer jo altid til at snakke traditioner, og hvordan det engelske og det danske skolesystem er. Man udveksler da mange spændende erfaringer. – Og så bliver man tvunget til at snakke engelsk! Jeg er nok også blevet bedre til at snakke engelsk..., ja det er jeg. På det kollegiale plan altså, - ikke så meget på det faglige plan. Men det kunne jeg også godt trænge til! Det er spændende, - det er da en ekstra dimension, - det giver et ekstra pift.

5.2 Elevernes oplevelse af undervisningen

Elevernes engagement og interesse kom meget tydeligt frem i interviewene med dem, - såvel de nuværende som de tidligere elever. Eleverne peger på flere væsentlige faktorer, som har direkte indflydelse på deres oplevelse af at gå på den internationale linie.

Blandt andet fremhæver eleverne alle som noget helt centralt, at der skal være tale om et *tilvalg*, - et tilbud, som kan vælges af netop de elever, for hvem lige præcis denne undervisningsform er den rigtige. Det, at man er elev i en klasse, som alle har *valgt* at gå i, synes at være en meget afgørende og meget vigtig motiverende faktor.

Citat fra en pige i 9. i:

Det som er dejligt ved at gå her, - og det som jeg tror, vi lærer mere af ved at gå her er, at selv om mange af vores forældre har sagt til os – prøv nu at kigge på den her skole, – og er det ikke noget for dig, - så har vi alle selv valgt at gå her. Alle har selv valgt, at de vil gøre noget ved det. Alle har selv ønsket at modtage undervisning på den her måde. – Og det gør også, at alle deltager....., i hvert fald det meste af tiden!

Citat fra en dreng i 9. i:

Det er jo sådan, at man selv også skal tage ansvar for at lære noget. Det synes jeg også er meget godt. Her kan man ikke sige, at det her gider jeg ikke gøre noget ud af, - det får man ikke noget ud af.

Citat fra en tidligere elev:

Jeg snakkede med mine forældre om det, - jeg lavede en liste, hvor jeg opvejede de gode ting ved at vælge min gamle klasse, og den internationale linie Valget faldt på den internationale linie, for her havde man et andet sammenhold, fordi man kom fra forskellige skoler – samtidig med, at man havde det internationale aspekt med ind over. Det var meget spændende, og virkede som en rigtig god idé – og som noget, der kunne ruste én til fremtiden. Det var noget af det, som vejede med et ekstra plus. Jeg kan huske, at vi snakkede meget om, at når jeg kom videre, så skulle jeg læse meget på engelsk. På den måde var det meget rart at have lært at tale engelsk. Jeg havde ikke så mange forventninger til det, fordi det jo ikke rigtig var noget, man kendte noget særligt til.

At klassen er sammensat af elever fra forskellige skoler ses af eleverne også som et ekstra plus. Det giver en helt specifik selvforståelse og fælles identitet i forhold til skolens øvrige klasser. I 9. i er der elever, som også kommer fra omegnskommunerne, og dette synes at understrege elevernes opfattelse af, at dette er et godt skoletilbud, - når man ligefrem har klassekammerater, som kommer langvejsfra.

Citat fra en tidligere elev (dreng):

Altså, jeg har ikke været ked at skulle køre herind for at gå i skole, - det er ikke det. Hvis det rigtige tilbud er der, så vil man gerne køre efter det. Man kan jo også se, at denne linie nu er ved at have fundet fodfæste, - der kommer jo mange fra Bøgeskov skole nu. Det

gjorde der ikke tidligere. Man skal ville det her, ellers giver det ikke mening. Det er ikke alle elever, som det her tilbud retter sig mod.

Citat fra en pige i 9. i:

For mig handler de største forskelle om fagligheden. De engelske lærere underviser på et helt andet fagligt niveau, - og det handler om motivation – det sidste handler om vores forskellighed. Vi kommer med så forskellige baggrunde; skoler, byer og lande, men vi er alle samlet i denne klasse for én ting; nemlig at lære noget fordi vi gerne vil det. Det er en markant vigtig ting her.

Den bekymring man måtte have i forbindelse med, at eleverne modtager undervisningen i de naturvidenskabelige fag på engelsk, kan tilsyneladende godt fejles af bordet. Bekymringen eksisterer blandt nogle af de nuværende forældre og elever, - men langt fra alle. De tidligere elever understreger desuden klart, at dette på ingen måde har haft betydning for dem i relation til at skulle påbegynde gymnasiet og modtage undervisningen på dansk, - snarere tværtimod.

Citat fra en tidligere elev:

Jeg havde præcis den samme bekymring, men det har vist sig, at det er overhovedet ikke noget problem, - også fordi langt de fleste udtryk er de samme. Det er jo grundlæggende bare "fordanskede" ord, man skal finde frem. Så det føler jeg slet ikke har været noget problem. Jeg har haft bekymringen, men den har været ubegrundet.

Citat fra en anden tidligere elev (dreng):

Det er rigtigt, - det har slet ikke været noget problem. Og det har næsten været en fordel, - fordi jeg kan da se, at mange af de nye fagtermer, som vi nu lærer på gymnasiet, - de er ofte nogen, som vi allerede har hørt på engelsk – og det er de samme. Faget AP (almen sprogforståelse), som vi har haft på gymnasiet, - jeg mener at have opnået en bred almen sprogforståelse – og det kunne sagtens være på grund af, at jeg har været vant til at kommunikere på engelsk.

En virkelig pædagogisk øjenåbner i undersøgelsen har været de tidligere elevers oplevelser af, hvad de lærte på den internationale linie. Umiddelbart vil man sige, at de notorisk var engelsk, de udviklede specifikke kompetencer i, - men de tidligere elever peger også på andre fag, som de er blevet dygtigere til – selvom de modtog undervisningen på engelsk her.

Citat fra en tidligere elev (dreng):

Min engelske lærers måde at undervise i matematik på var, at man fik beviset gennemgået, og så pillede vi beviset fra hinanden bagefter. Det er nøjagtig den samme måde, de arbejder på ude på gymnasiet, - så det har været utrolig let. En fantastisk overgang til gymnasiet. Altså, matematikundervisningen er nok det, som jeg har fået mest ud af på den internationale linie.

De to forskellige lærings- og skolesyn synes i elevernes øjne – både de nuværende og de tidligere elever – at være med til at bevidstgøre dem om undervisningen. Når de ser og oplever de to forskellige metoder så snævert op ad hinanden i dagligdagen, skaber det en dybere forståelse af, at der er forskellige tilgange til læringen.

Citat fra en tidligere elev (dreng):

Jeg synes nu alligevel, at der hos begge de engelske lærere var en tendens til, at det var "faget", det handlede om. Det var aldrig nogensinde det der med, at vi fortalte om, hvad vi havde lavet hjemme i weekenden – eller sådan noget. Der var en distance på en måde... en faglig distance mellem læreren og eleven. Hvor man med de danske lærere havde meget mere snak om de almene ting. Sådan var det ikke med de engelske lærere.

En anden tidligere elev (dreng):

Vi havde en kvindelig lærer, og hun sagde altid: I'm your teacher, - not your friend! Det var fint nok, at vi havde det afslappet sammen, men der var altså også denne distance. Jeg ved ikke....., sådan har det jo bare været. Når vi havde de danske lærere, så var det jo fuldstændig normal folkeskoleundervisning.

Det skinner således klart igennem, at der er flere elementer, som er med til at etablere en velfungerende international linie, som den man har udviklet på Købmagergades skole. Gode læreprocesser bæres i høj grad frem af motivation, - det giver energi og overskud at lære i et undervisningsmiljø, hvor deltagerne er engagerede og interesserede. Det har så åbenlyst en selvforstærkende effekt. Denne viden kan med fordel indgå i diskussionerne om udvikling af den gode skole; - engagementet hos eleverne kommer af sig selv, - når aktiviteterne giver mening for dem, og de udfordres tilpas i forhold til deres egne evner og færdigheder.

6. Konkrete anbefalinger

Til Købmagergades skole

Med udgangspunkt i evalueringen anbefales skolen at:

- tydeliggøre målene for den internationale linie
- fastholde aldersgruppe og klassetrin
- fastholde lærerfordelingen på fag og klasselærerfunktion
- indføre to-årige kontraktansættelser for de engelske lærere
- lægge vægt på tydelig udmelding til forældre og elever om, hvorfor man har valgt denne fordeling
- blive certificeret som Examination Center (GCSE-eksamen)
- arbejde for, at flere elever får tilbud om at tage den engelske GCSE-eksamen.
- planlægge lejrskoler i andre engelsktalende lande
- vægte flere internationale kontakter i det daglige arbejde – evt. virtuelt samarbejde
- foretage løbende evaluering af linien – og på hvordan eleverne klarer sig efter 9. klasse.

Til øvrige skoler, som skal i gang

Med udgangspunkt i evalueringen anbefales det kommende skoler at:

- sikre opbakning fra kommunen
- skolen udvikler konceptet med afsæt i skolekulturen på stedet

- foretage et grundigt forarbejde, som bygger på pædagogiske diskussioner for hele personalegruppen
- opstille indikatorer for, at indsatsen lykkes
- formulere en tydelig målsætning for linien
- foretage løbende evaluering

Til det kommunale niveau - generelt

Med udgangspunkt i evalueringen anbefales det på kommunalt niveau at:

- indtænke linien som en del af internationalisering som indsatsområde – tydelig udmelding
- understøtte med hensyn til rekruttering, fastholdelse og forberedelse af de engelske lærere (mentorordning)
- afsætte en økonomisk ramme til brug for materialer, læreransættelser, skolesamarbejde etc.
- der udarbejdes fælles læseplaner og kompetencemål med udgangspunkt i Fælles Mål
- få udarbejdet en oversættelse af Fælles Mål
- etablere et fælles Examination Center (GCSE-eksamen)
- foretage ekstern evaluering af linien

- generel støtte til internationalisering gennem:
  - konsulentstøtte til:
  - netværksgrupper – læringsfællesskaber
  - fælles efteruddannelsesforløb
  - koordinering af sprogassistenter
  - koordinering af udenlandske lærerstuderende
  - Comeniuskurser for danske lærere i udlandet

Oktober 2006.